

Zaščita in podpora za žrtve kaznivih dejanj med pandemijo COVID-19 – izmenjava dobrih praks o tem, kako obravnavati žrtve nasilja v družini, kibernetске kriminalitete in kaznivih dejanj iz sovraštva

(Informacije je zbral Generalni direktorat za pravosodje in potrošnike)

IZJAVA O OMEJITVI ODGOVORNOSTI: Ta dokument osvetljuje položaj žrtev kaznivih dejanj med pandemijo COVID-19 in predstavlja primere izbranih dobrih praks. Predstavljeni ukrepi niso izčrpani in so vključeni samo v informativne namene. Ta splošni dokument v ničemer ne zavezuje držav članic ali Evropske komisije. Ta izjava o omejitvi odgovornosti dopolnjuje splošno izjavo o omejitvi odgovornosti, ki je na voljo na spletnem naslovu: https://e-justice.europa.eu/content_legal_notice-365-sl.do?init=true.

Zaščita in podpora za žrtve sta med pandemijo COVID-19 pereč problem. Položaj žrtev nasilja v družini je še posebej težak zaradi omejevanja socialnih stikov in osamitve v obdobjih omejitve gibanja.

Države članice se spodbuja, naj v okviru **nacionalnih shem za nujno ukrepanje zaradi COVID-19** sprejmejo posebne ukrepe za podporo in zaščito za žrtve nasilja v družini. Zlasti je treba zagotoviti učinkovit dostop do podpornih storitev na spletu in zunaj njega, vključno s psihološko pomočjo in drugimi socialnimi storitvami. Poleg tega je bistvenega pomena, da se zagotovi fizična zaščita teh žrtev.

Več medijskih hiš je poročalo, da se je v Evropi med pandemijo COVID-19 zaskrbljujoče povečalo nasilje v družini. V Franciji so se na primer prijave nasilja v družini povečale za 32 %¹. V Španiji je bilo v prvih dveh tednih zapore 18 % več klicev na številko za klic v sili zaradi nasilja v družini kot v istem obdobju mesec poprej². V Belgiji je služba za boj proti nasilju v družini in izključenosti poročala o trikratnem povečanju števila klicev na njeno telefonsko številko³.

Komisija je objavila informacije o podpori žrtvam nasilja v družini na namenski strani COVID-19⁴. Evropski inštitut za enakost spolov je odprl stran o COVID-19, ki vključuje informacije za žrtve nasilja na podlagi spola⁵. Svet Evrope ima posebno stran o pravicah žensk in pandemiji COVID-19⁶. Organizacije za podporo žrtvam, kot je organizacija Victim Support Europe, so prav tako vzpostavile namenske strani o COVID-19⁷.

¹ Poročilo o politikah Evropskega ženskega lobija (https://womenlobby.org/IMG/pdf/ewl_policy_brief_on_covid-19_impact_on_women_and_girls-2.pdf).

² <https://www.nytimes.com/2020/04/06/world/coronavirus-domestic-violence.html>.

³ <https://www.bbc.com/news/world-europe-52216966>.

⁴ https://e-justice.europa.eu/content_impact_of_covid19_on_the_justice_field-37147-sl.do?init=true.

⁵ <https://eige.europa.eu/covid-19-and-gender-equality/gender-based-violence>.

⁶ <https://www.coe.int/en/web/genderequality/women-s-rights-and-covid-19>.

⁷ <https://victimsupport.eu/covid-19-information/>.

V nadaljevanju so navedeni nekateri primeri dobrih praks pri zagotavljanju podpore in zaščite žrtev nasilja v družini med pandemijo. Ta seznam ni izčrpen.

Kako komunicirati z žrtvami v času pandemije?

Države članice se spodbuja, naj *razvijejo kampanje za ozaveščanje*, da bi žrtvam nasilja v družini zagotovile potrebne informacije o storitvah, do katerih imajo dostop, da bi pridobile nujno zaščito in podporo. Takšne kampanje že potekajo v več državah članicah⁸. Zlasti je pomembno zagotoviti, da bodo osebe, ki bodo v času omejitve gibanja morda prišle v stik z žrtvami nasilja v družini, le-te lahko obvestile o razpoložljivi podpori in zaščiti. V zvezi s tem bi bilo treba posebno pozornost nameniti zdravstvenim delavcem (vključno s farmacevti), delavcem v samopostrežnih trgovinah ali poštnim uslužbencem. Poleg tega bi morali biti policijski uradniki posebej pozorni na že sporočene in nove primere nasilja v družini.

Informacije o obstoječih spletiščih in telefonskih številkah za pomoč v podporo žrtvam nasilja v družini bi morale biti široko razširjene. Informacije o najbližjih podpornih storitvah za žrtve nasilja v družini je med drugim mogoče najti na naslednjem spletišču: <https://www.wave-network.org/find-help/>.

Kako prijaviti kaznivo dejanje?

V času omejitve gibanja morajo imeti žrtve nasilja v družini možnost, da kaznivo dejanje prijavijo na preprost način. To vključuje tudi preproste načine, na katere lahko žrtve kontaktirajo in opozorijo policijo, kot so besedilna sporočila ali spletne klepetalnice, pa tudi uporaba kodnih besed pri stikih z zdravniki, farmacevti ali poštnimi uslužbenci. Bistveno je, da pravosodni sistemi delujejo tudi med pandemijo, da se zagotovi, da bodo storilci še naprej preganjani in da bodo posamezniki, ki so bili obsojeni zaradi nasilja nad žensko, po potrebi pridržani. Žrtvam lahko povzročijo veliko stisko tudi začasna prekinitve ali zamude v sodnih postopkih. Zagotoviti je treba, da se kljub ukrepom zapore še naprej izdajajo nujni omejitveni ukrepi, ukrepi prepovedi približevanja in ukrepi za zagotovitev varnosti (na primer v Franciji).

Nekateri primeri dobre prakse za izboljšanje komunikacije z žrtvami in poročanje o kaznivih dejanjih:

- v Španiji in Franciji so se začele izvajati informacijske kampanje za oglaševanje mehanizmov opozarjanja, ki ženskam omogočajo, da poiščejo pomoč v lekarnah;
- na Irskem so policijske službe redno v stiku z nekdanjimi žrtvami nasilja v družini, da se prepričajo o njihovem dobrem počutju;
- v Nemčiji je bil objavljen kratek „vodnik za preživetje“ z napotki o tem, kako se izogniti nasilju.

Kako organizirati podporo in zaščito?

Ključno je, da se bistvene storitve za obravnavanje nasilja v družini vključijo v načrte za pripravljenost in odzivanje na pandemijo COVID-19, da se te storitve financirajo in da se opredelijo načini, na katere bodo dostopne tudi v času omejevanja socialnih stikov. Države članice se spodbuja, da zatočišča razglasijo za bistvene storitve, v lekarnah in trgovinah z živili vzpostavijo sisteme za opozarjanje v izrednih razmerah ter zagotovijo varne načine, na katere lahko ženske zaprosijo za pomoč. Države članice se tudi spodbuja, naj zatočišča in nujna bivališča dajo na voljo vsem ženskam in otrokom, ki morajo zapustiti svoje domove, da bi poiskali zaščito, in jim omogočijo lažji dostop do teh storitev.

---

⁸ Na primer v Franciji, Italiji, na Portugalskem in v Španiji.

Nobena žrtev ne bi smela imeti občutka, da zaradi pandemije ne more kontaktirati podpornih storitev.

Poleg tega bi morale zdravstvene ustanove prepoznati žrtve nasilja v družini in jim zagotoviti informacije o lokalno dostopnih storitvah. V skladu s priporočili Svetovne zdravstvene organizacije bi bilo treba čim prej preučiti možnosti uporabe e-zdravja in medicine na daljavo za varno obravnavo nasilja nad ženskami.

Bistveno je, da države članice zagotovijo ustrezno financiranje in naložbe v spletne storitve in podporne storitve. Digitalni stik z žrtvami je v tem času zelo pomemben, vendar bodo žrtve morda težko poklicale, ko so doma skupaj z osebami, ki jih zlorablajo. Bistveno je zagotoviti, da službe za pomoč ponujajo storitve prek spletne klepetalnice ali besedilnih sporočil, da lahko žrtve poiščejo pomoč tudi v času, ko so doma⁹. Pandemija COVID-19 je lahko priložnost za vzpostavitev trajnostnih struktur za zaščito žensk pred nasiljem¹⁰.

V nadaljevanju so primeri dobrih praks za žrtve nasilja v družini med pandemijo COVID-19:

Vključitev podpore in zaščite za žrtve v nacionalne sheme za izredne razmere v času pandemije

- *Žrtvam nasilja v družini je treba omogočiti, da poiščejo pomoč pri podpornih storitvah:* v Italiji lahko ženske, ki so žrtve nasilja v družini, zapustijo svoje domove in gredo na najbližjo podporno službo, ne da bi jih policijski organi pri tem popisali in sankcionirali zaradi kršitve strogih ukrepov za osamitev¹¹.
- *Razglasitev storitev podpore in zaščite za žrtve nasilja v družini za bistvene storitve:* Španija je storitve za podporo in zaščito žrtev nasilja v družini razglasila za bistvene storitve, ki se nemoteno zagotavljajo.
- *Vzpostavitev „okvira socialne zaščite“ za infrastrukturo zatočišč za ženske in svetovalno infrastrukturo za ženske:* v Nemčiji vladni sveženj pomoči za socialno zaščito vključuje instrumente, ki izrecno vzpostavljajo varnostno mrežo za zaščito pred nasiljem in izvajalcem socialnih storitev zagotavljajo finančno zaščito v času koronavirusa¹².
- *Povečanje sredstev:* v Avstriji se zagotavlja finančna podpora ženskam in dekletom, ki jih v času krize prizadene nasilje¹³. V Franciji je bil milijon evrov usmerjen v podporne storitve za žrtve nasilja v družini.

Prehod na digitalizacijo

- *Vzpostavitev storitve elektronske pošte / spletne klepetalnice / telefonske številke za pomoč žrtvam nasilja v družini:* na Portugalskem je bila uvedena storitev elektronske pošte, ki odgovarja na vprašanja in prošnje za podporo v povezavi z nasiljem v družini¹⁴. V Avstriji je vlada uvedla telefonsko številko za pomoč žrtvam nasilja na podlagi spola, ki deluje 24 ur na dan¹⁵. V Nemčiji telefonska številka za pomoč žrtvam nasilja v družini še naprej zagotavlja

⁹ <https://time.com/5803887/coronavirus-domestic-violence-victims/>.

¹⁰ <https://www.preventionweb.net/experts/oped/view/71320>.

¹¹ https://www.repubblica.it/cronaca/2020/03/21/news/elena_bonetti_se_subite_violenza_chiedete_aiuto_andate_al_centro_antiviolenza_e_nessuno_vi_multera_-251867069/?ref=RHPPLF-BH-I251880435-C8-P3-S1.8-T1&refresh_ce.

¹² <https://www.bmfsfj.de/bmfsfj/aktuelles/presse/pressemittelungen/bundesministerin-giffey-verabredet-mit-den-bundeslaendern-konkrete-hilfsmassnahmen-fuer-frauen-in-der-corona-krise/154100>.

¹³ <https://www.frauenring.at/opferschutz-corona-krise-ausgebaut>.

¹⁴ <https://www.cig.gov.pt/2020/03/covid-19-novo-email-apoio-na-area-da-violencia-domestica/>

¹⁵ <https://orf.at/stories/3157761/>.

svetovanje 24 ur na dan v 18 jezikih. Informacije o telefonskih številkah za pomoč žrtvam nasilja v državah članicah so na voljo na spletni strani: https://eige.europa.eu/sites/default/files/helplines_web_final_17042020.png.

- *Razvoj posebnih mobilnih aplikacij:* v Italiji je bila razvita posebna aplikacija, ki naj bi ženskam omogočila takojšen stik z organi kazenskega pregona¹⁶.

Vključitev civilne družbe

- *Alternativne rešitve zatočiščem, ki bodo žrtvam nasilja v družini omogočile, da karanteno prestanejo v varnem okolju:* v več državah članicah vlade subvencionirajo hotelske sobe, v katerih lahko žrtve prestajajo karanteno v varnem okolju¹⁷. V Španiji je bil v odziv na krizo na voljo tudi nov prostor za zasilna zatočišča. V Nemčiji se organe spodbuja k iskanju pragmatičnih rešitev za pomanjkanje zatočišč v zvezi s COVID-19, kot je na primer kratkoročni najem hotelov in počitniških apartmajev.

Porast nekaterih oblik kriminala v pandemičnih razmerah – kibernetika kriminaliteta in kazniva dejanja iz sovraštva

Države članice bi morale biti še posebej pozorne na porast nekaterih vrst kaznivih dejanj med pandemijo ter zagotoviti, da se žrtvam zagotovita podpora in zaščita.

Europol navaja, da pandemija COVID-19 prinaša nove priložnosti za storilce kaznivih dejanj, da zlorabijo strahove državljank in državljanov ter njihove delovne pogoje¹⁸. Število kibernetičnih napadov je veliko in naj bi se še povečalo. Ker več ljudi dela od doma, so se možnosti, da storilci kaznivih dejanj v kibernetičnem prostoru izkoristijo priložnosti¹⁹ in ranljivosti, bistveno povečale.

Europol je pripravil nasvete za preprečevanje in ozaveščanje²⁰, ki bodo splošni javnosti pomagali pri skrbi za kibernetično varnost. V tem času povečanih tveganj je še zlasti pomembno, da se uporabi starševski nadzor za zaščito spletne dejavnosti otroka, elektronske naprave zavaruje z gesli, PIN-kodo ali biometričnimi podatki in nakupuje pri zanesljivih spletnih prodajalcih (po preverjanju njihovih ocen).

Več informacij o varnosti na spletu: https://ec.europa.eu/info/live-work-travel-eu/health/coronavirus-response/digital_sl

Agencija za temeljne pravice poroča, da se je v kontekstu pandemije COVID-19 v večini držav članic EU povečalo število primerov rasizma, ksenofobije in nestrpnosti, uperjenih v nekatere nacionalne ali etnične skupnosti²¹.

---

¹⁶ <https://www.nbcnews.com/news/world/european-countries-develop-new-ways-tackle-domestic-violence-during-coronavirus-n1174301>.

¹⁷ <https://www.nbcnews.com/news/world/european-countries-develop-new-ways-tackle-domestic-violence-during-coronavirus-n1174301>.

¹⁸ <https://www.europol.europa.eu/publications-documents/pandemic-profiteering-how-criminals-exploit-covid-19-crisis>.

¹⁹ <https://www.europol.europa.eu/publications-documents/catching-virus-cybercrime-disinformation-and-covid-19-pandemic>.

²⁰ <https://www.europol.europa.eu/activities-services/public-awareness-and-prevention-guides/make-your-home-cyber-safe-stronghold>.

²¹ <https://fra.europa.eu/en/publication/2020/covid19-rights-impact-april-1>.

Prizadevanja držav članic v zvezi z žrtvami kaznivih dejanj iz sovraštva bi morala biti usmerjena v spodbujanje prijavljanja kaznivih dejanj iz sovraštva, izboljšanje preiskav točnih razlogov za pristranskost in zagotavljanje podpore tem žrtvam.